

1% MAZĀK ŠODIEN – NABADZĪBAS RISKS NĀKOTNĒ

Ko patiesībā iedzīvotājiem maksās
izmaiņas pensiju 2. līmenī?

BŪTISKĀKAIS PAR PENSIJU SISTĒMU ĪSUMĀ

Kristīne Lomanovska, SEB Life and Pension Baltic SE valdes locekle

«Sarkanās lampiņas» pensiju sistēmā

1. līmenis

Ieraksts sistēmā/
solījums

2. līmenis

Pieaugoša, reāla nauda,
kas atslogos sociālo
budžetu nākotnē

3. līmenis

Tikai 18% iedzīvotāju
krāj regulāri

Ienākumu aizvietojamība
≈ 40% → 30%*

Šobrīd Latvijā ir
augstākais nabadzīgo
pensionāru īpatsvars Eiropā**

39%

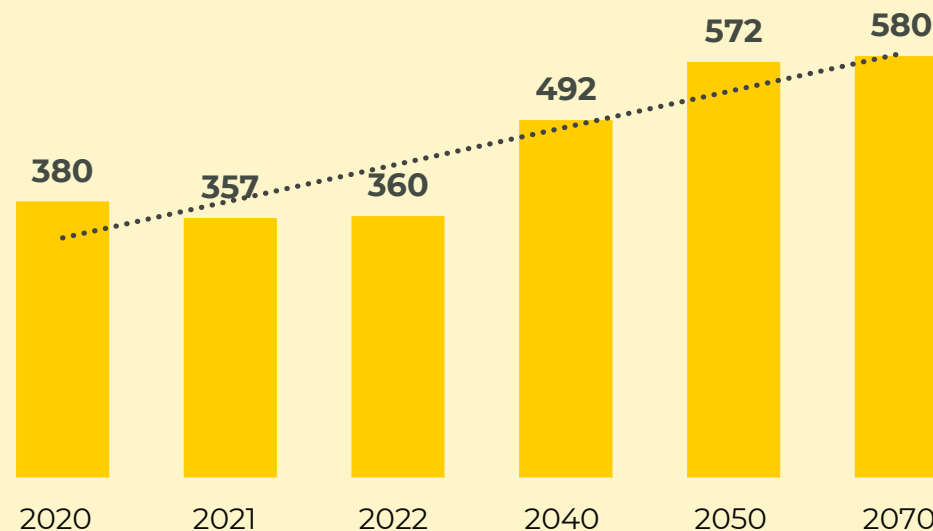
* Eiropas Komisijas prognoze; tagad un 2050. gads

**Avots: OECD Pensions at Glance, 2021

«Sarkanās lampiņas» pensiju sistēmā

**Latvija no 7. vietas
noslīdējusi uz 27. vietu,
vērtējot ilgtspējīgākās
pensiju sistēmas***

65+ uz 1000 darbspējīgiem iedzīvotājiem**

*Avots: Allianz Global Pension Report; 2016. un 2023. gads

** Avots: Labklājības ministrija; Eiropas Komisijas prognoze

Iemaksa pensiju 2. līmenī jāceļ līdz 10%

Paveiktie uzlabojumi pensiju 2. līmenī

- 2020: mantošana
- 2021: 100% akciju plāni
(30% (2007.), 50% (2018.), 75% (2021))
- 2022: jauniešu rotēšana pareizos plānos
(100% no 2023)
- 2024: "redzamība", konsultēšana
- Zemākās pārvaldīšanas komisijas
Baltijā
- Nopelnīts vairāk nekā 1,7 miljardi EUR

Bet kā ar pensiju 1. līmeni? Solījumu izpildei būs nepieciešami papildu 1,5 līdz 2 miljardi EUR gadā

Solījums tiek balstīts
nereālos pieņēmumos

Deg "sarkanās lampiņas",
bet valsts liek papildu slodzi

Risinājums – līdz 400 000
viesstrādnieku?

PATIESĪBAS PAR PENSIJU LĪMEŅU PEĻŅU

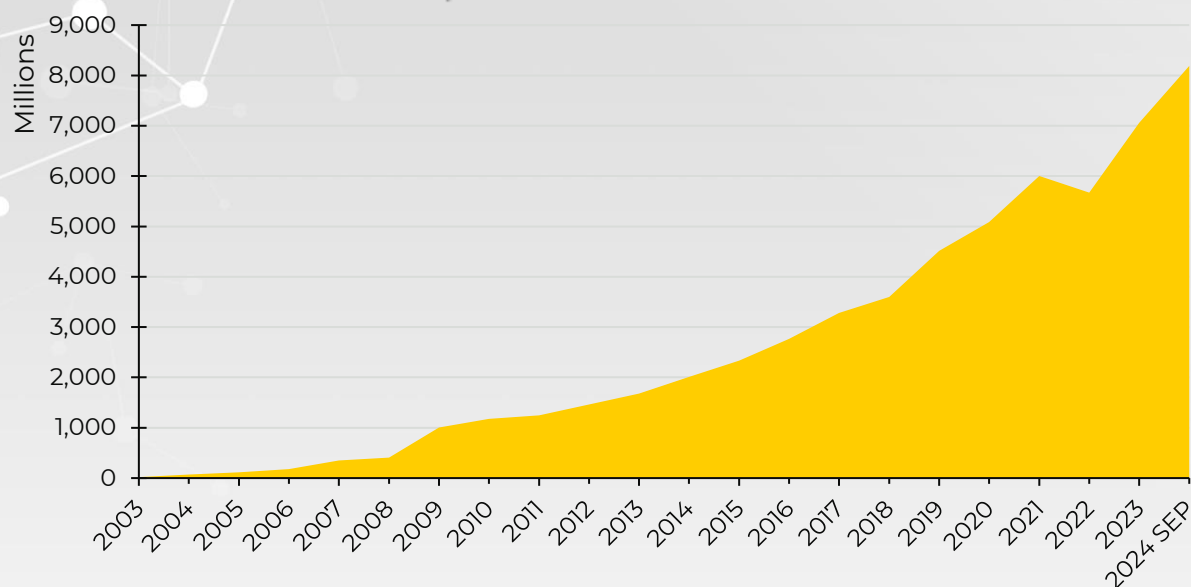
Anželika Dobrovoļska, Swedbank Ieguldījumu Pārvaldes Sabiedrība
vadītāja

Pensiju 2. līmenis ir būtiska daļa no nākotnes pensijas

Valsts fondēto pensiju likuma 12. pants nosaka:

(1) Fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājs, ieguldot fondēto pensiju shēmas līdzekļus, rīkojas kā gādīgs un rūpīgs saimnieks un vienīgi ieguldījumu plāna dalībnieku interesēs

Pensiju 2. līmeņa aktīvu pieaugums kopš 2003. gada

+27%

Kopējās iemaksas pensiju 2. līmenī sastādīja 6,4 miljardus eiro, kamēr faktiskais uzkrājums ir 8,1 miljardi eiro.

19%

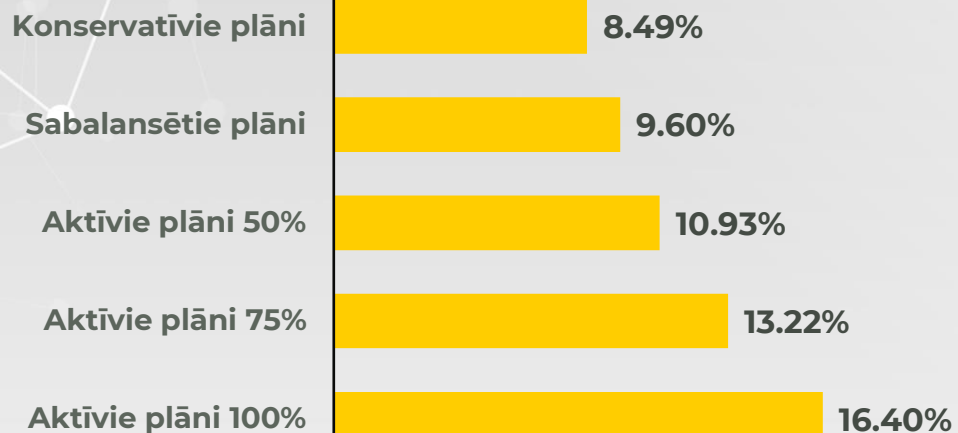
Pensiju 2. līmeņa daļa no Latvijas IKP

0%

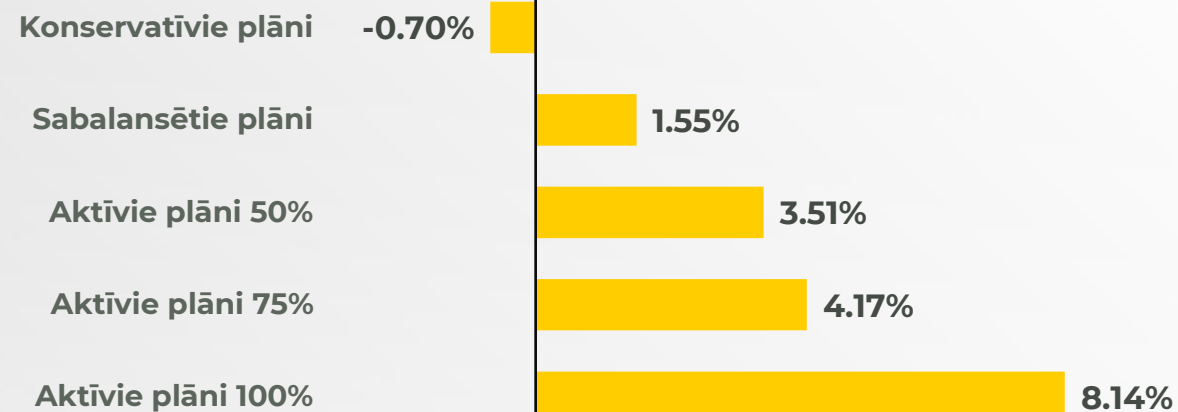
Pensiju 1. līmeņa uzkrājums reālajā naudā. Pensiju 1. līmeņa uzkrājums un indeksācija eksistē tikai kā solījums.

Pensiju 2. līmeņa plānu ienesīgums

2023. gada ieguldījumu plānu ienesīgums*

Ieguldījumu plānu vidējais gada ienesīgums 5 gadu periodā**

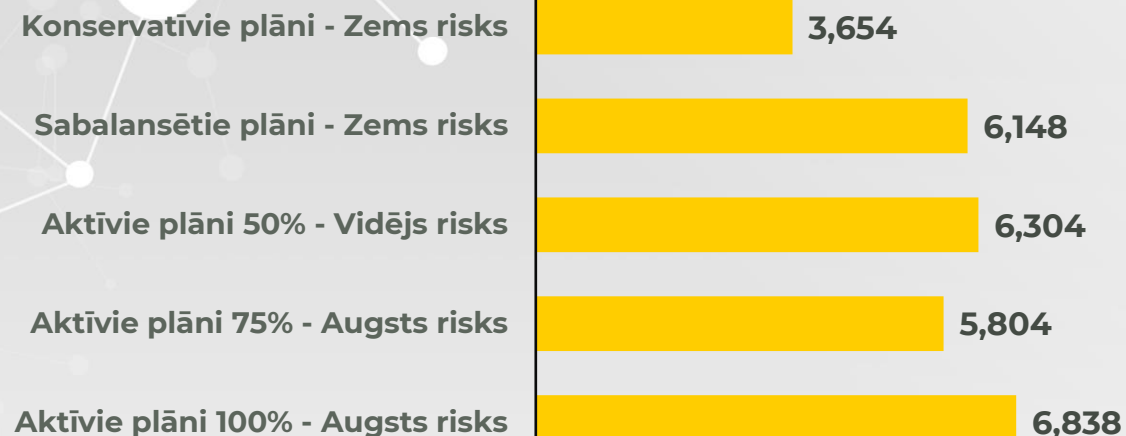

* Vidējais svērtais ienesīgums, dati uz 30.12.2023.

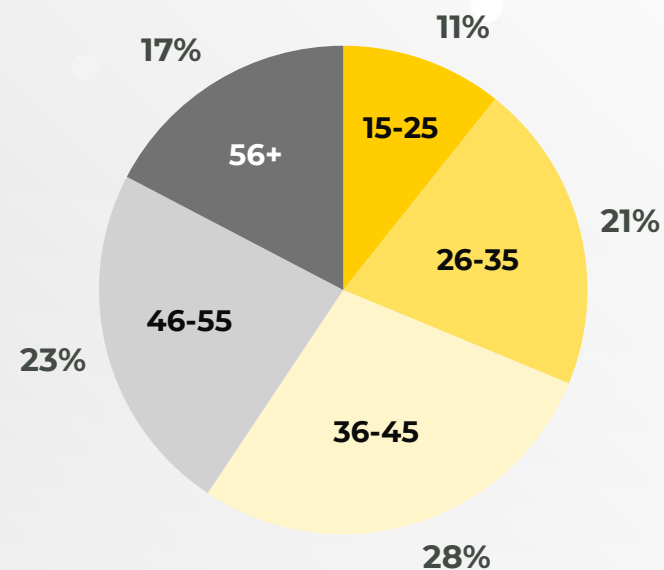
** Vidējais svērtais ienesīgums, dati uz 28.06.2024.

Pensiju 2. līmenis ciparos

Vidējais pensiju 2. līmeņa uzkrājums ir 6100 eiro

83% no pensiju 2. līmeņa dalībniekiem ir vecumā līdz 55 gadiem, 60% līdz 45 gadiem

Pensiju 2. līmeņa uzkrājums ir īpaši svarīgs gados jauniem cilvēkiem, kas šobrīd ir vairāk kā puse no visiem dalībniekiem.

PENSIJU 1. LĪMENIS – VAI BUMBA AR LAIKA DEGLI?

Atis Krūmiņš, Luminor Aktīvu pārvaldīšanas un pensiju daļas vadītājs

Pensiju 2. līmeņa ieguldījumi

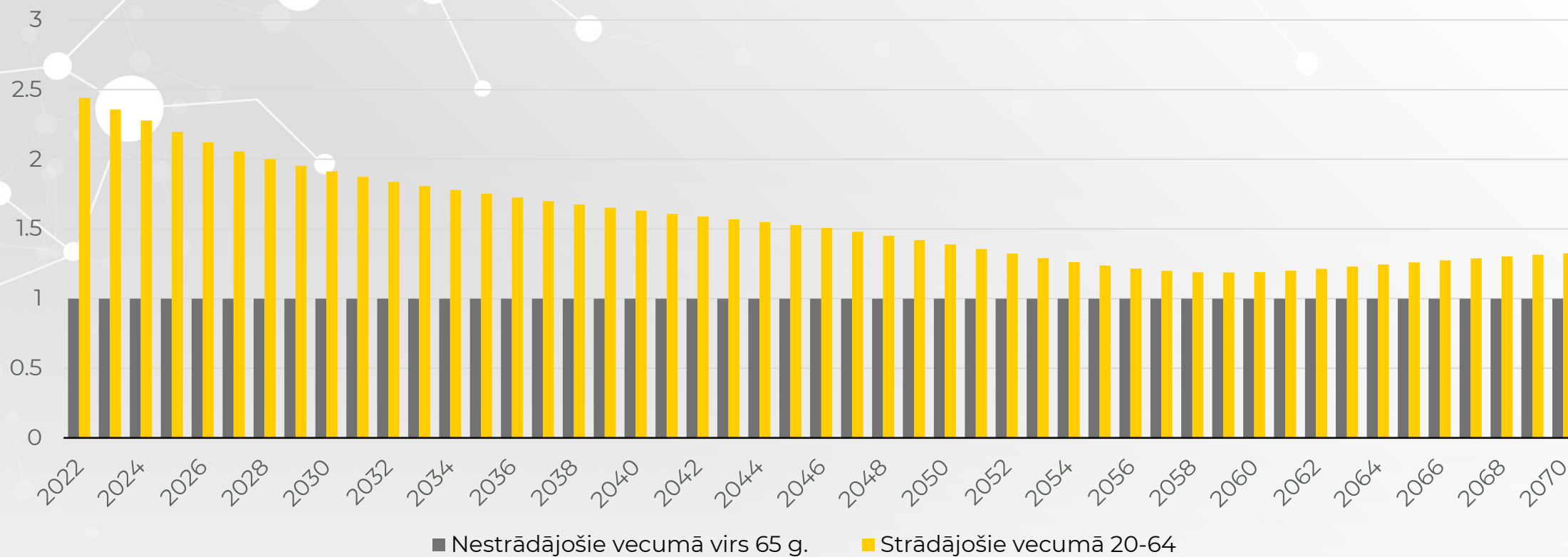
○ Akcijās

Pasaules akciju indekss	Svars indeksā	Eiropas akciju indekss	Svars indeksā
Apple	4.38%	Novo Nordisk	3.95%
Nvidia	3.89%	ASML	3.12%
Microsoft	3.84%	Nestle	2.49%
Amazon.com	2.18%	AstraZeneca	2.35%
Meta Platforms	1.49%	Roche Holding	
Alphabet A	1.26%	Genuss	2.07%
Alphabet C	1.10%	Novartis	2.06%
Lilly (Eli) & company	1.01%	SAP	1.99%
Taiwan Semiconductor	0.95%	SHELL	1.96%
Broadcom	0.93%	LVMH Moet	
		Hennessy	1.79%
		HSBC Holdings	1.44%

- Valdību un uzņēmumu parādzīmēs – Latvijā, Eiropā un citur pasaulē
- Alternatīvajos ieguldījumu fondos
 - Nekustamajā īpašumā Latvijā un Baltijā
 - Uzņēmumu kapitālā Latvijā un Baltijā
- ~10 % ieguldījumi Latvijā

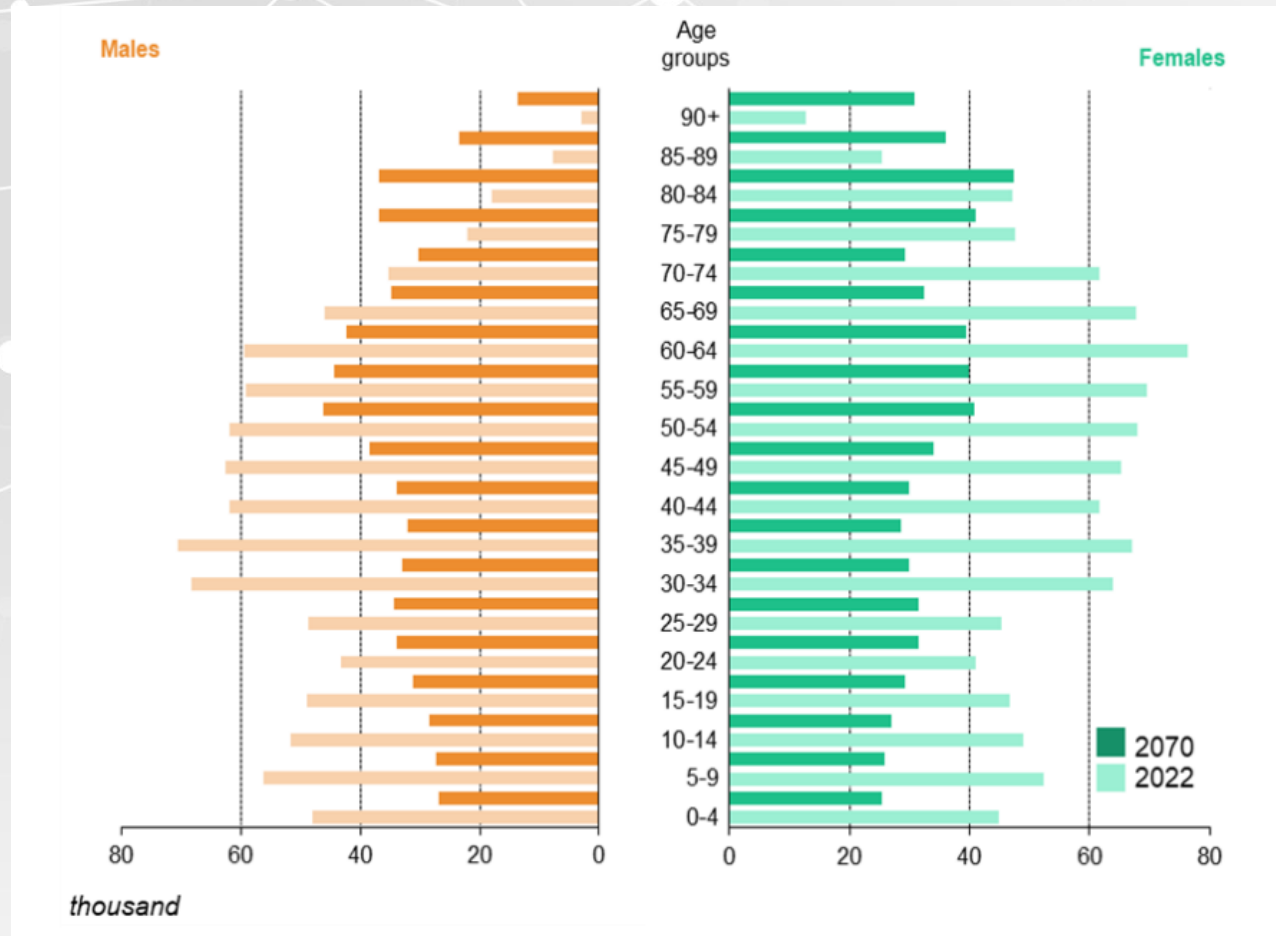
Pensiju 1. līmeņa ieguldījumi

FINANŠU
NOZARES
ASOCIĀCIJA

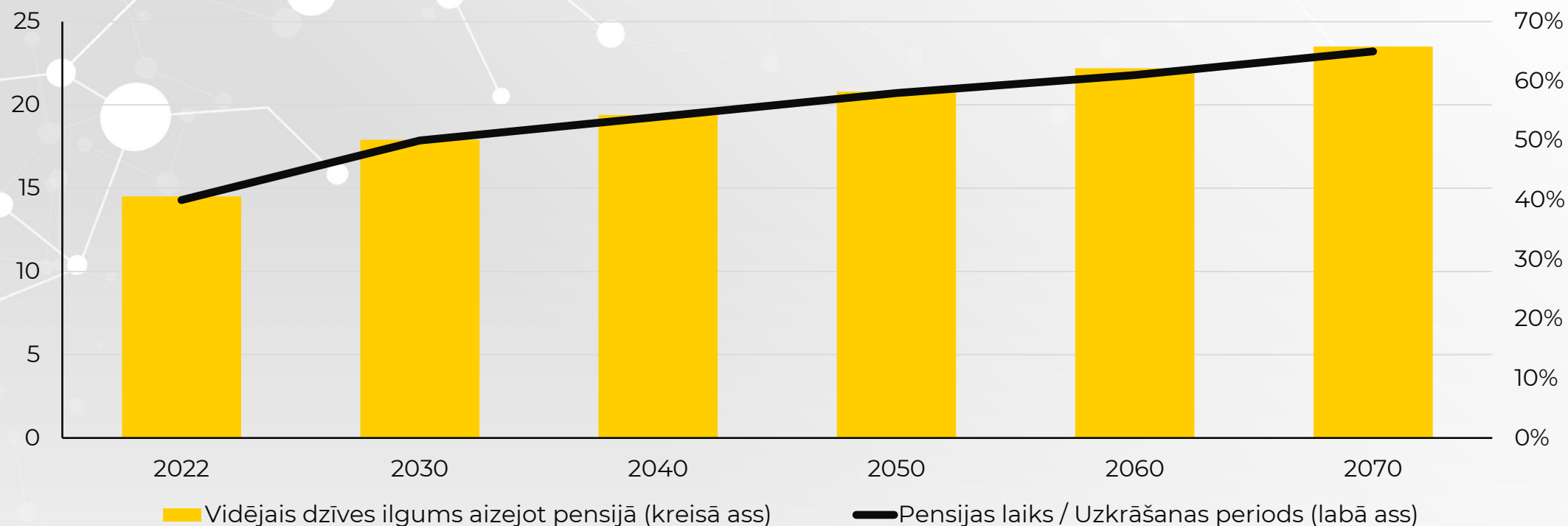
Avots: EC Ageing report 2024

Vecuma struktūra 2022 un 2070

Sagaidāmais dzīves ilgums pensijā

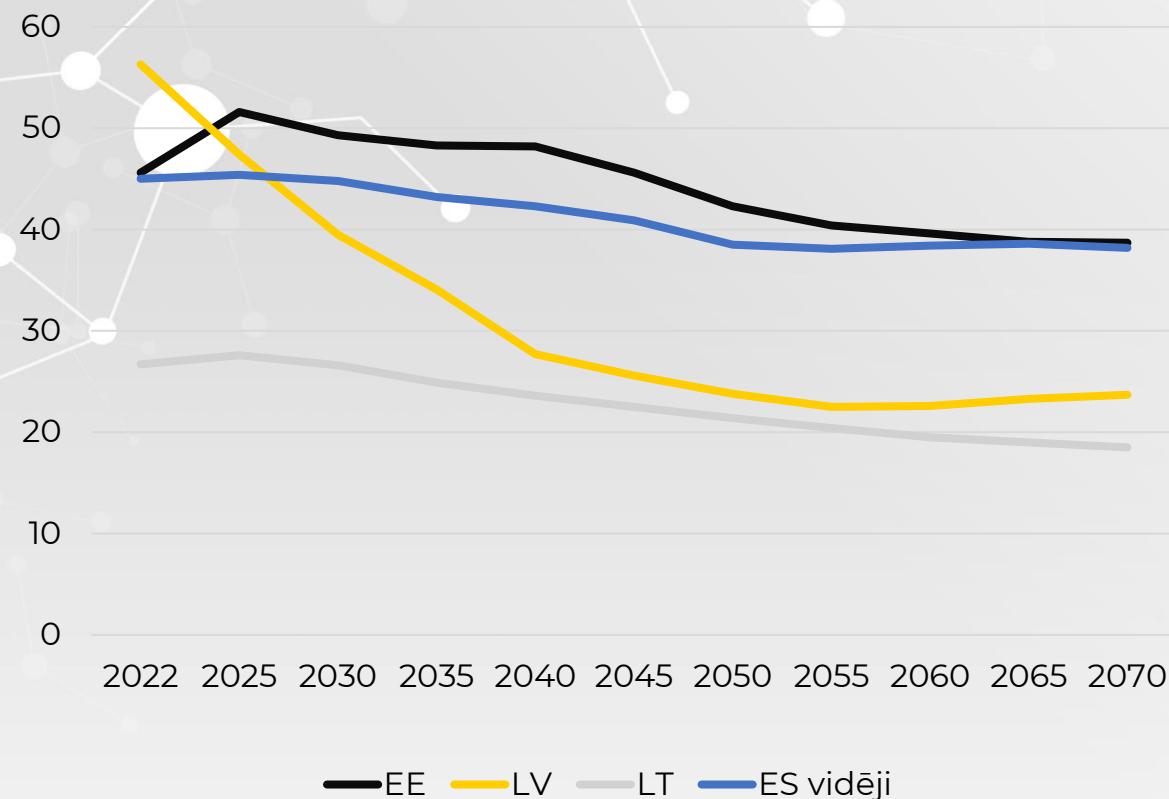
FINANŠU
NOZARES
ASOCIĀCIJA

Avots: EC Ageing report 2024

Bruto aizvietojamības koeficients

Pirmā pensija attiecībā pret pēdējo algu, %

Bruto aizvietojamības koeficients parāda vidējo pirmo pensiju tiem, kas konkrētajā gadā aiziet pensijā, attiecībā pret vidējo algu pensijā aizejošajiem. Tas parāda cik efektīvi pensiju sistēma spēj nodrošināt ienākumus vecumdienās, lai aizstātu algu, galveno ienākumu avotu pirms pensionēšanās.

Samazināšanās iemesli:

- Vājāka demogrāfiskā situācija
- Straujāks algu pieaugums salīdzinot ar pensijām
- Sagaidāmā dzīves ilguma pieaugums (Latvijā – G skaitlis)

RISINĀJUMI PENSIJU SISTĒMAS ILGTSPĒJAS VEICINĀŠANAI

Kārlis Purgailis, IPAS CBL Asset Management valdes priekšsēdētājs,
Finanšu nozares asociācijas Kapitāla tirgus komitejas priekšsēdētājs

Kas patiesi sekmētu pozitīvas pārmaiņas pensiju 2. līmeņa rezultātos?

- Ieguldījumu izmaksu vidējās vērtības princips (*dollar cost averaging*)
- Investīciju stratēģija, kurā jūs ieguldāt fiksētu naudas summu konkrētā ieguldījumā regulāros intervālos, neatkarīgi no pašreizējās cenas.

Šīs stratēģijas mērķis ir izvairīties no atsevišķa brīža tirgus situācijas būtiskas ietekmes uz investīciju rezultātu. Ieguldot regulāri, jūs varat izlīdzināt tirgus svārstības.

Kas patiesi sekmētu pozitīvas pārmaiņas pensiju 2. līmeņa rezultātos?

Pensiju 2. līmeņa uzkrājuma izmaksu kārtības regulējumam nepieciešami uzlabojumi

Šobrīd iedzīvotāji ir spiesti izņemt visu pensiju 2. līmeņa uzkrājumu konkrētā brīdī – pieprasot vecuma pensijas piešķiršanu, kā rezultātā:

- Uzkrājuma faktiskais apjoms pakļauts tirgus situācijai konkrētā brīdī un var tik būtiski ietekmēts
- Uzkrājums, kas tiek pakāpeniski izmaksāts, vairs nav ieguldīts finanšu tirgos un zaudē iespēju pelnīt

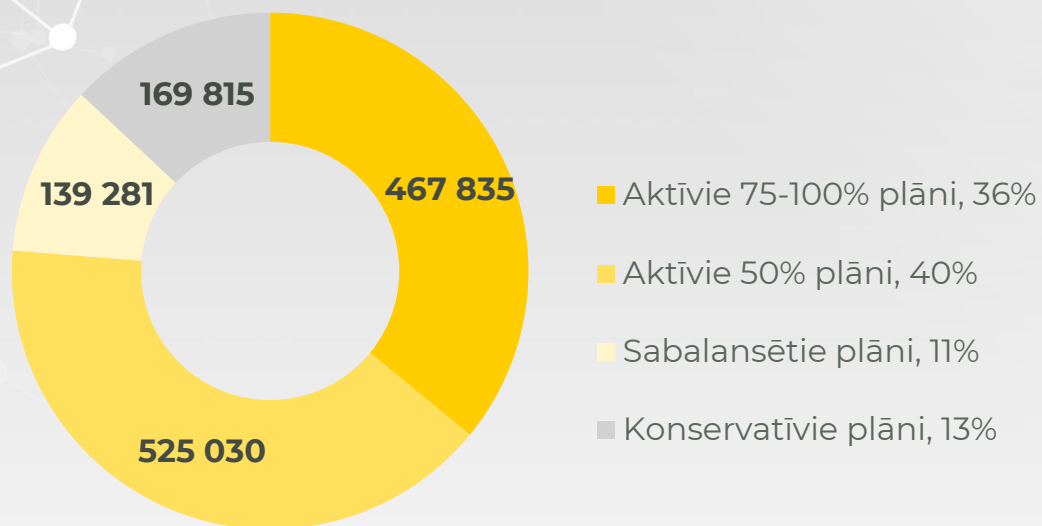

Ko ikviens var darīt, lai pensiju 2. līmeņa rezultāti būtu labāki?

Aptuveni puse no iedzīvotājiem atrodas vecumam neatbilstošā ieguldījumu plānā

Tas var rezultēties pat divas reizes mazākā uzkrājumā pensionēšanās brīdī

Ieguldījumu plānu kategorijas izvēle
2024. g. augustā

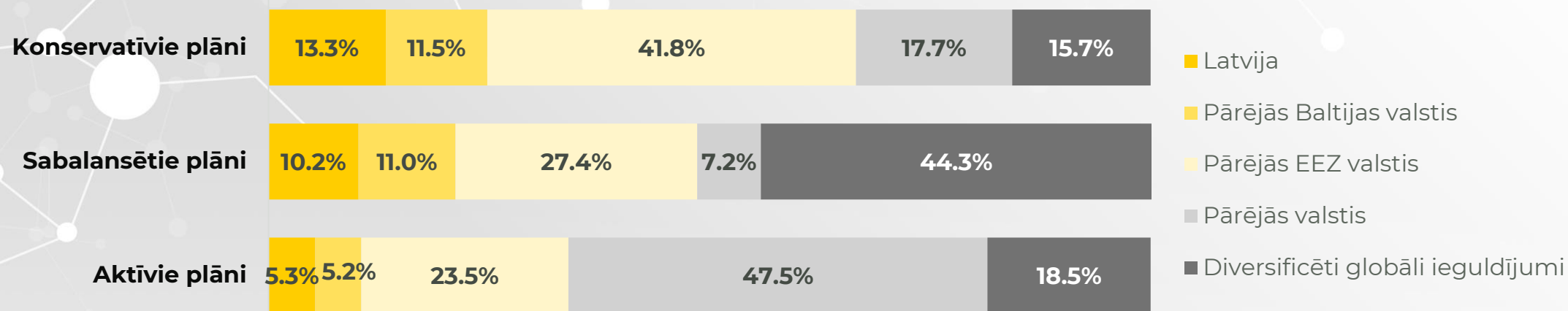

Industrijas dalībnieki kopš 1. jūlija aktīvi aicina iedzīvotājus mainīt ieguldījumu plānus uz atbilstošiem

- 2023. gadā vidēji mēnesī **8,6 tūkst.** iedzīvotāji mainījuši P2L plānu
- 2024. gadā vidēji mēnesī **14,3 tūkst.** iedzīvotāji mainījuši P2L plānu, tai skaitā jūlijā **24,6 tūkst.** un augustā **19 tūkst.**

Pensiju 2. līmeņa līdzekļu ieguldījumi Latvijā

Ieguldījumu portfeļu struktūra valstu grupu dalījumā, 2023. gada beigas

Galvenie ietekmējošie faktori:

- Latvijā ir neattīstīts un neefektīvs publiskais kapitāla tirgus
- Vietējo obligāciju un akciju emisiju apjoms
- Liels pasīvo ieguldījumu pieeju īpatsvars

1% MAZĀK ŠODIEN – NABADZĪBAS RISKS NĀKOTNĒ

Ko patiesībā iedzīvotājiem maksās
izmaiņas pensiju 2. līmenī?